



Uzaktan Eğitim Türkçe Derslerinde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*

*Mervenur YARLI***

*Filiz METE****

Öz

Bu çalışmada uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilen Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline uygun etkinliklerin yerinin ve kullanımının öğretmen ile öğrenci görüşleri bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışmada Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 14 Türkçe öğretmeni ve aynı okullarda öğrenim gören 50 ortaokul öğrencisi ile görüşülmüştür. Uzman görüşü alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile öğrenci ve öğretmenlerden Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanımı üzerine görüşler alınmıştır. Çalışmada, görüşme yapılan öğretmenlerin tamamının uzaktan eğitim Türkçe derslerinde harekete yönelik bir etkinlik yaptırmadığı, öğretmenlerin %64,3'ünün donanım problemleri ortadan kalkarsa kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için gerekli etkinlikleri yapabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin büyük bir kısmının uzaktan eğitimde Türkçe derslerinde harekete dayalı bir etkinlikle karşılaşmadığı, beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinin %84,6'sının, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin %75'inin, uzaktan eğitim sürecinde Türkçe derslerinde hareket içeren etkinliklerin, gerekli donanım sağlandığında yapılabileceğini düşündüğü tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kinestetik öğrenme, öğrenme stili, Türkçe dersi, uzaktan eğitim

Teachers' and Students' Opinions on The Use of Kinesthetic Learning Style in Distance Education Turkish Language Lessons

Abstract

The aim of this research is to examine the place and use of activities suitable for the kinesthetic learning style in Turkish language lessons carried out in the distance education process in the context of teacher and student opinions. In this context, 14 Turkish language teachers working in schools affiliated with the Ministry of National Education and 50 middle school students studying in the same schools were interviewed in the research. Opinions of student and teachers on the use of kinesthetic learning style in Turkish language lessons were obtained with a semi-structured interview form prepared by taking expert opinion. In the research, it was concluded that all of the teachers interviewed did not have a movement-oriented activity in distance education Turkish language lessons, and 64.3% of the teachers could have the necessary activities for students with a kinesthetic learning style if the equipment-related problems were eliminated. It was determined that the majority of middle school students did not encounter any movement-based activities in their Turkish language lessons in distance education, and 84.6% of fifth and sixth graders and 75% of seventh and eighth graders thought that activities involving movement in Turkish language lessons could be done in the distance education process if the necessary equipment was provided.

Keywords: Kinesthetic learning, learning style, Turkish lesson, distance learning

* Bu makale, 2023 yılında "Kinestetik Öğrenme ve Türkçe Öğretimi" başlıklı Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü kapsamında hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Bilim Uzmanı, mervenyarlı@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0003-0031-0474

*** Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ankara, filizmete@hacettepe.edu.tr, ORCID: orcid.org/0000-0002-8835-3884

Giriş

Son yıllarda sayısız gelişmelerin yaşandığı teknolojinin etkisinin görüldüğü alanlardan biri eğitimidir. Eğitimde teknoloji etkisinin en çok hissedildiği başlıklardan biri ise uzaktan eğitimidir. Chatpakkarattana ve Khlaisang'a (2012) göre, uzaktan eğitim, öğrencilerin ve öğretmenlerin uzak alanlardan birbirleriyle etkileşimde bulunabildiği, teknolojik alt yapı desteği ile gelişen bir eğitim sistemidir (s.47). "Uzaktan öğrenme (uzaktan eğitim), bir konumda oluşan eğitimin bir veya daha fazla uzak konumdaki öğrencilere iletilmesiyle gerçekleşir" (Schunk, 2012, s. 328). Farklı mekânlarda yer alan öğrencileri ve öğretmenleri donanım ve yazılımlar aracılığıyla bir araya getiren bir sistem olarak da tanımlanan uzaktan eğitimin, geleneksel sınıfların bazı ihtiyaçları yeterince karşılayamaması sonucu ortaya çıktığı kabul edilen görüşlerden biridir.

Farklı ilgi ve ihtiyaçlar doğrultusunda oluşturulan uzaktan eğitim, kendi içinde eş zamanlı (senkron), eş zamansız (asenkron), karma öğrenme (blended learning) olarak alt başlıklara ayrılmaktadır. Bu alt başlıklar eğitim sürecinde ilgi ve ihtiyaca göre kullanılabilir. Eş zamanlı olarak uygulanan uzaktan eğitimde, yüz yüze eğitimdeki fiziki birlikteliğin sanal birlikteliğe dönüşmesi söz konusudur. Kameralar ve ses sistemleri ile eş zamanda, farklı konumlarda bulunan öğretmen ve öğrencilerin öğretim sürecine katılması mümkün olmaktadır. Yüz yüze eğitimdeki etkileşimin uzaktan eğitimde de sağlanması adına, bu kamera ve ses sistemlerinden yararlanılmaktadır.

Uzaktan öğretim sürecinde, öğrencilerin zihinlerinde oluşabilecek soruların anında yanıtlanması, eş zamanlı uzaktan eğitim ile gerçekleştirilmektedir. Anında geri bildirim önemli olduğu, öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci etkileşiminin olmasının istenildiği durumlarda, eğitici tarafından eş zamanlı uzaktan eğitim modeli tercih edilmektedir. Eş zamanlı uzaktan eğitim sistemiyle yüz yüze eğitime benzer bir ortam oluşturmak mümkün olmaktadır.

Eş zamansız uzaktan eğitim ise bireylerin farklı zamanlarda eğitime ulaştığı bir sistemdir. Eğitimcinin önceden hazırladığı eğitim içeriklerine öğrencilerin daha sonra ulaşması söz konusudur. Eş zamanlı uzaktan eğitime göre, eş zamansız uzaktan eğitimde bireysellik fazladır. Bu sistemde, soruların anında yanıt bulması beklenmez. Geri bildirim farklı kanallar aracılığıyla (e-posta gibi çeşitli yazışma araçları) iletilmesi sağlanabilmektedir.

Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimden ayrılan en önemli özelliği, her bir öğrencinin evlerinden ya da buldukları farklı konumlardan, adeta bir sanal sınıf şeklinde oluşturulan, derslere katılmasıdır. Hiltz'e (1997) göre, "Genel olarak, sanal sınıf (VC), bilgisayarlı bir iletişim sistemi içinde bulunan bir öğretim ve öğrenme ortamıdır" (s.2). Bu sanal sınıfta, uygulanacak öğretim programına göre eğitimci tarafından içerik düzenlemeleri yapılabilmektedir. "Uzaktan eğitimdeki bu düzenlemelerin etkileşimli özellikler taşıması, iki yönlü geri bildirim ve tartışmaların öğrenme deneyiminin bir parçası olmasını sağlar" (Schunk, 2012, s. 328).

Holmberg'e (1989) göre uzaktan eğitim, bir öğrencinin bilişsel ve/veya psiko-motor ve duyuşsal alanlarındaki öğrenme öğretme faaliyetlerini içermektedir (akt. Miller ve King, 2003, s.293). Uzaktan eğitimde, öğrencilerin çok yönlü gelişimleri için öğrenci özelliklerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (MEB, 2024) yer verilen bütüncül eğitim yaklaşımı, öğrencilerin çok yönlü gelişimini desteklemektedir. Dolayısıyla yüz yüze eğitimde öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarına yönelik bir öğrenme süreci gerçekleşmektedir. Miller ve King (2003), yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde de "Teknoloji seçiminin öğrenci ve müfredat uygunluğuna dayanması gerektiğini, ayrıca bu seçimde öğrenme stilleri, kültürel ve bireysel farklılıkların da dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır" (s. 293).

Öğrenme sürecini etkileyen en önemli unsurlardan biri, öğrenme stilleridir. Öğrenme stilleri bireylerin öğrenme sürecinde kullandıkları yollar olarak tanımlanmaktadır. Öğrenme stili, kişilik özellikleri ve öğrenme eğilimlerinin tutarlılık gösterdiği, akademik başarıya etki eden, algılama ve öğrenmede kullanılan bilgi edinme yollarıdır (Tan, 1995; akt. Xing, 2023, s. 264).

Her bireyin öğrenme stili farklılık göstermektedir. Riding ve Rayner'a (1998) göre, "Stil zamansal istikrara sahip, sabit bir yön taşıyan ve kapatılması imkânsız bir kavramdır" (s. 6). Öğrenme stillerinin değişmezliği onu öğretim sürecinde daha önemli bir noktaya taşımaktadır. Çünkü stilin bu değişmez yapısı, öğretimin amacına ulaşabilmesi için öğrenme stiline uygun bir öğrenme sürecinin

Uzaktan Eğitim Türkçe Derslerinde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

gerçekleşmesini zorunlu kılmaktadır. Öğrencinin, ancak kendi öğrenme stiline uygun gerçekleştirilen bir öğretimden verim alması beklenmektedir.

Barbe ve Swassing'in (1995), "Duyusal Öğrenme Tipi Modeli'nde", Given'in (1996), "Öğrenme Stiline Fiziksel Yaklaşımlar" başlığı altında ele aldığı üç öğrenme stili görsel, işitsel ve kinestetik öğrenme stilidir. Bu stillerin öğrencilerde gösterdiği özellikler Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1.

Öğrenme Stilleri ve Bu Stillere Sahip Olan Bireyleri Yansıtan Özellikler (Mete ve Yarlı, 2020, s. 196)

Öğrenme stilleri	Özellikleri
Görseller	Öğretim sürecinde görsellerin kullanılmasını isterler. Okuma becerileri gelişmiştir. Görsel öğeleri barındıran bir metni kolaylıkla yorumlarlar. Zihinlerinde görüntüleri canlandırırılar. Gördüklerini hatırlamakta başarılılardır. Anlatılanları resme ve yazıya dökerler.
İşitseller	Dinlediklerini iyi öğrenirler. Konuşma becerileri ve dinleme becerileri gelişmiştir. Sözel açıklamalara ihtiyaç duyarlar. Anlamadıkları bir konuyu sesli olarak tekrar etme ihtiyacı duyarlar.
Kinestetikler	Dokunarak öğrenirler. Aktif katılım sağlayacakları hareketli etkinlikleri severler. Yaptıklarını hatırlarlar. Yaparak yaşayarak öğrenirler. Rol oynama etkinliklerinde başarılılardır. Duygu ve düşüncelerini ifade etmek için beden dilini kullanırlar. Gerçek nesnelere ve modellerle yapılan öğretim ilgilerini çeker.

Kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler, dokunma ve hareket yolu ile öğrenmeyi gerçekleştirmektedir. Bu nedenle, bu öğrenciler için düzenlenecek öğretimin harekete ve dokunmaya dayanması gerekmektedir. Çünkü bir öğrenci, yalnızca kinestetik öğrenme stiline sahipse sadece sözel iletişimle ya da görsellerle düzenlenmiş bir eğitim ona hitap etmeyecektir. Bu durum, öğrencinin ders başarısını doğrudan etkileyecektir. Çünkü öğrenci öğrenmek için "sunulanları" kendi stiline dönüştürmektedir. Bu dönüşümü yaparken derste diğer içerikleri takip etmekte geç kalması ve bunun sonucunda ders veriminin düşmesi olası görünmektedir.

Türkiye'de Covid-19 salgını sonrası eğitim, bir süre uzaktan eğitimle gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte uygulanan uzaktan eğitim ile gerek öğretmen ve öğrenciler gerekse araştırmacılar için uzaktan eğitim daha önemli bir duruma gelmiştir. Araştırmacılar tarafından konuyla ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Fidan ve diğerleri (2022), uzaktan öğretim süreçlerinde Türkçe derslerinde kullanılan materyallere yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini, Tufan (2022) uzaktan eğitimde Türkçe derslerine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini, Karacaoğlu ve diğerleri (2021), uzaktan eğitimde Türkçe derslerine yönelik öğretmen görüşlerini incelemiştir. Ancak uzaktan eğitim ve Türkçe dersi ile ilgili yapılan çalışmalarda, uzaktan eğitim sürecinde Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Thurmond ve Wombach (2004), uzaktan eğitimde öğrenci, eğitimci, içerik ve derste kullanılan teknolojik ortam etkileşiminin başarıyı artırmayı sağladığını belirtmektedir (akt. Bernard ve diğerleri, 2009, s. 1246). Etkileşimlerin (öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen, öğrenci-içerik) nitelikli hâle getirilmesinde öğretim tasarımı ve yazılım tasarımının etkisi bulunmaktadır (Bernard ve diğerleri, 2009, s. 1266) Bu tasarımların, uzaktan eğitime katılan öğrencilerin tamamının öğrenme stillerini dikkate alarak yapılması gerekmektedir. Çünkü uzaktan eğitimin temel koşullarından biri ve en önemlisi öğrencilerin bu süreçte aktif tutulmasıdır (Moore ve Kearsley, 1996, s. 133; akt. Miller ve King, 2003, s. 291). Öğrencilerin aktif katılımının sağlanmasının en önemli koşulu, öğrencilerin sahip olduğu öğrenme

stiline uygun bir öğretim süreci gerçekleştirmektir. Çünkü öğrenci, ancak kendi öğrenme stiline uygun olan bir öğrenme sürecinden verim alabilmektedir. Uzaktan eğitimde çoklu ortam öğelerinin (metin, ses vb.) kullanılmasıyla görsel ve/veya işitsel öğrenme stiline sahip öğrencilere uygun bir öğrenme sürecinin işlenmesi, söz konusu olabilmektedir. Kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap edecek öğrenme süreci için ise ayrıca bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır. İyi bir planlama ile tüm öğrencilerin öğrenme stiline uygun bir öğretim sürecinin, tıpkı yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde de görülmesi beklenmektedir.

Türkiye’de Covid-19 salgını sonrası uygulanan uzaktan eğitim sürecinde, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için herhangi bir etkinliğin yapıp yapılmadığının belirlenmesi ve bu doğrultuda uzaktan eğitimde kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilere yönelik farkındalığın oluşması, önem taşımaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmada Türkiye’de Covid-19 salgını sonrası uygulanan uzaktan eğitimde Türkçe derslerinde, kinestetik öğrenme stiline yönelik bir etkinlik gerçekleştirip gerçekleştirilmediğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilen Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline uygun etkinliklerin yerinin ve kullanımının öğretmen ile öğrenci görüşleri bağlamında incelenmesidir.

Araştırma, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Sivas ilinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda öğrenim gören 13 beşinci sınıf, 13 altıncı sınıf, 12 yedinci sınıf ve 12 sekizinci sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 50 ortaokul öğrencisi ve aynı okullarda görev yapan 14 Türkçe öğretmeni ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada “uzaktan eğitim Türkçe dersi” genel başlığı, “uzaktan eğitim Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili” konusu ile ve bu konu da yarı yapılandırılmış öğrenci ve öğretmen görüşme formundaki sorular ile sınırlandırılmıştır.

Eğitimde özellikle son yıllarda uzaktan eğitimin önemi artmıştır (Holmberg, 2005, s.29). Bu artışta Covid-19 salgını sonrası Türkiye’de de uygulanan uzaktan eğitimin etkisi bulunmaktadır. Uzaktan eğitimde öğretmen, ekran paylaşımı ile görsel öğrenme stiline sahip öğrencilerin, kendi sesini ya da herhangi bir video sesini kullanmasıyla da işitsel öğrenme stiline sahip öğrencilerin dikkatini çekebilmektedir. Ancak bir öğrenci, yalnızca kinestetik öğrenme stiline sahipse görüntü ve ses onun için yeterli olmamaktadır. Bu nedenle uzaktan eğitimin, öğretim tasarımında kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilerin de düşünülmesi ve onlar için uygun etkinliklerin düzenlenmesi gerekmektedir. Özellikle Türkçe dersi gibi temel bir derste bu durum, daha çok önem taşımaktadır. Türkçe dersi, anlama ve anlatma becerileri dersidir. Bir öğrencinin Türkçe dersindeki başarısı, diğer derslerini de etkilemektedir. Bu nedenle olası bir uzaktan eğitim sürecinde Türkçe derslerinde, kinestetik öğrenme stiline uygun etkinliklerin kullanılması gerekmektedir. Bu çalışma, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline uygun kullanım durumunu belirlemek ve olası bir uzaktan eğitimde kinestetik öğrenme stiline kullanımının farkındalığını oluşturmak ya da geliştirmek adına önem taşımaktadır. Bu farkındalığın oluşması ya da gelişmesiyle birlikte kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilerin, olası bir uzaktan eğitim sürecinde Türkçe derslerindeki başarılarına olumlu anlamda katkı sağlanması beklenmektedir. Çalışmanın Türkçe ders kitabı yazarlarına, öğretim programı hazırlayanlara ve Türkçe dersiyle ilgili uzaktan eğitim dersi verecek kişilere, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline uygun etkinliklerin uzaktan eğitim süreci için planlanması noktasında bir katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilen ortaokul Türkçe derslerinde, kinestetik öğrenme stiline yönelik olan etkinliklerin yerinin ve kullanım durumunun tespitinin amaçlandığı çalışmada, temel problem cümlesi: “Millî Eğitim Bakanlığı ortaokullarında uzaktan eğitim sürecinde işlenen Türkçe derslerinde uygulanan etkinliklerde, kinestetik öğrenme stiline yeri ve kullanım durumu nedir?” olarak belirlenmiştir. Bu temel problem cümlesine yanıt aramak için iki alt problem ortaya koyulmuştur.

1. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilen Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilen Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

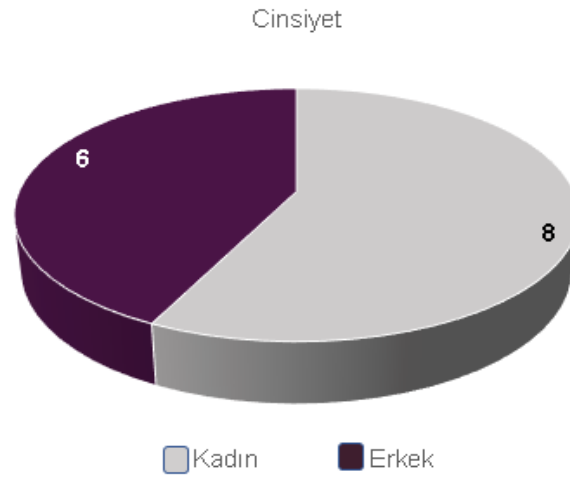
Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. "Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır" (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.83) Durum çalışması deseniyle Türkçe öğretmenleri ile ortaokul öğrencilerinin görüşlerinin detaylı olarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Örneklem / Araştırma grubu

Araştırmada 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Sivas ilinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda öğrenim gören 13 beşinci sınıf, 13 altıncı sınıf, 12 yedinci sınıf ve 12 sekizinci sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 50 ortaokul öğrencisi ve aynı okullarda görev yapan 14 Türkçe öğretmeni ile görüşmeler yapılmıştır. Katılımcıların belirlenmesi uygun (durum, elverişli) örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntem ile gerçekleştirilen görüşmelerin katılımcı gönüllülüğüne dayanması söz konusudur (Yıldırım, 2019). Katılımcılara ilişkin bazı veriler (TÖ için: cinsiyet, eğitim durumu, mezun olunan fakülte, deneyim; Ö için: cinsiyet, sınıf düzeyi) Şekil 1, 2, 3, 4, 5 ve 6'da gösterilmektedir.



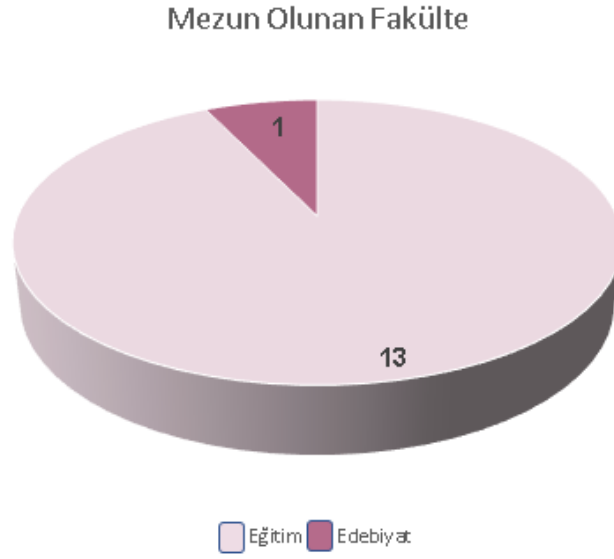
Şekil 1. Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Cinsiyeti

Şekil 1 incelendiğinde çalışmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin cinsiyet dağılımı 8 kadın, 6 erkek olarak görülmektedir.



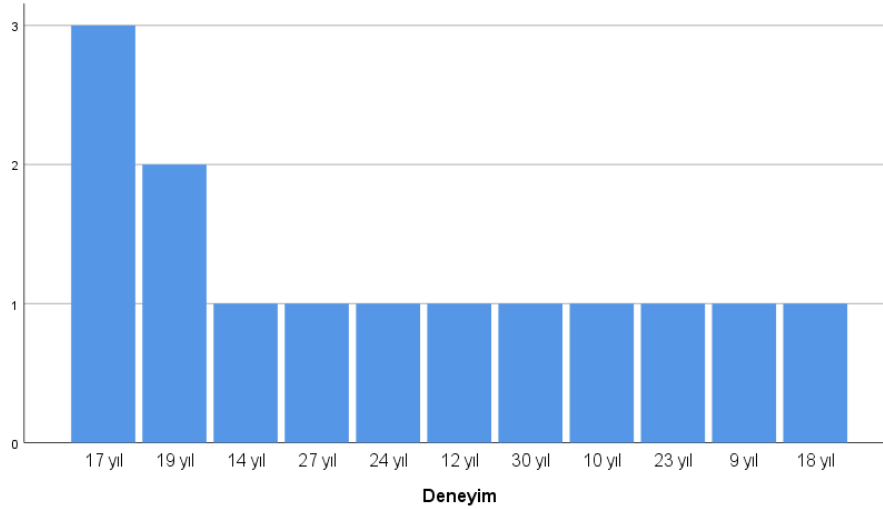
Şekil 2. Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Eğitim Durumu

Şekil 2 incelendiğinde araştırmaya katılan 14 Türkçe öğretmeninden; 13 öğretmenin lisans, 1 öğretmenin ise yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir.



Şekil 3. Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Mezun Olduğu Fakülte

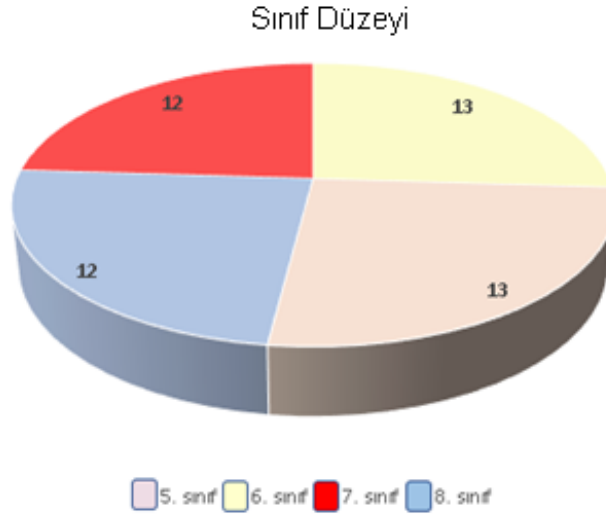
Şekil 3'e bakıldığında 13 Türkçe öğretmeni eğitim fakültesi, 1 Türkçe öğretmeni ise edebiyat fakültesi mezunudur.



Şekil 4. Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Deneyimi

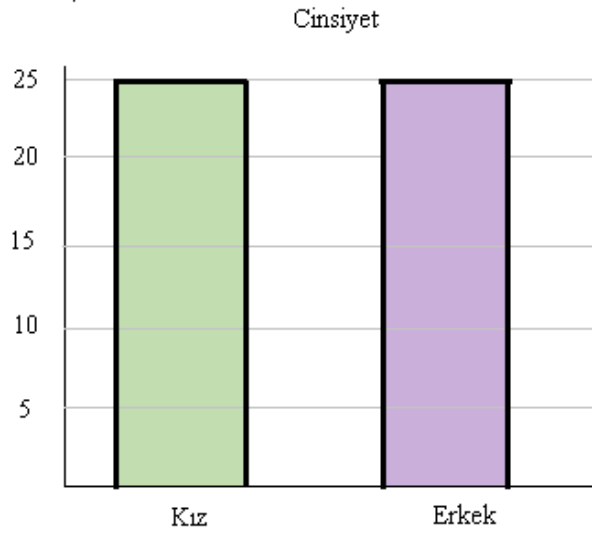
Şekil 4 incelendiğinde üç Türkçe öğretmenin 17, iki Türkçe öğretmenin 19 yıllık bir deneyime sahip olduğu izlenmektedir. Geriye kalan dokuz Türkçe öğretmenin sırasıyla 14, 27, 24, 12, 30, 10, 23, 9 ve 18 yıllık bir deneyime sahip olduğu görülmektedir.

Uzaktan Eğitim Türkçe Derslerinde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri



Şekil 5. Katılımcıların (Öğrencilerin) Sınıfı

Şekil 5 incelendiğinde araştırmaya katılan 50 öğrenciden; on üçer 5 ve 6. sınıf, on ikişer 7 ve 8. sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir.



Şekil 6. Katılımcıların (Öğrencilerin) Cinsiyeti

Şekil 6 incelendiğinde araştırmaya katılan 50 öğrencinin cinsiyetlerinin 25 kız, 25 erkek öğrenci olarak dağılım gösterdiği görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanmıştır. Görüşme, sözlü iletişim yoluyla araştırmalara yanıt aramak için gerçekleştirilen veri toplama tekniğidir (Karasar, 2016). Yarı yapılandırılmış görüşmede temel sorular bellidir ancak görüşmeye bağlı olarak yeni soruların da sorulabildiği görüşmedir (Karacabey, 2019). “Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilen Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?” ve “Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilen Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemlerine cevap aramak amacıyla üç alan uzmanından görüş alınarak oluşturulan “Öğretmenler için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ve “Öğrenciler için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” veri toplamak için kullanılmıştır. Bu formlarda öğretmenler için iki, ortaokul öğrencileri için iki madde kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan öğretmenler

için görüşme formu maddelerinde uzman görüşü alınması ve pilot okul uygulaması sonrası herhangi bir değişikliğe gidilmemiş, bu maddeler ilk şekliyle çalışmada yer almıştır. Öğrenciler için oluşturulan görüşme formunda ise pilot okul uygulaması sonrası ikinci soruya ekleme yapılmıştır. İlk şekli “2. Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe dersleri sence nasıl olmalıydı?” olan madde, “2. Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe dersleri sence nasıl olmalıydı? (Hareket içeren etkinlikler yapılabilir miydi?)” şeklinde düzenlenmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitim Türkçe derslerinde hareketli etkinliklere yönelik bakış açılarını belirleyebilmek dolayısıyla çalışmanın amacına uygunluğu açısından bu değişikliğe gidilmiştir.

Tablo 2.

Veri Toplama Araçları

Türkçe Öğretmenleri için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	Öğrenciler için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
1. Uzaktan eğitim sürecinde, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline dayalı etkinlikler gerçekleştirdiniz mi?	1. Uzaktan eğitim sürecinde, hareket etmeye, dokunmaya dayalı bir Türkçe dersi gerçekleşti mi?
2. Tekrar uzaktan eğitime geçilse kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için hangi uygulamaları yaparsınız?	2. Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe dersleri sence nasıl olmalıydı? (Hareket içeren etkinlikler yapılabilir miydi?)

İşlem / Verilerin Toplanması

Çalışmada belirlenen araştırma sorularına cevap bulabilmek amacıyla veriler toplanmıştır. Çalışmada; 5,6,7 ve 8. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin yanı sıra, Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine de başvurulmuştur. Bu bağlamda öğrenciler ve öğretmenler için iki ayrı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Alan uzmanı görüşü alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile okul idaresinin uygun gördüğü saatlerde, öğrencilerden sınıf ortamında ya da öğretmenler odasında, öğretmenlerden ise öğretmenler odasında, uzaktan eğitim Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanımı üzerine görüşler alınmıştır. Görüşmeler araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler yaklaşık iki hafta sürmüştür.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmadan önce öğrencilerden ve öğretmenlerden gönüllü katılım formunu ve velilerden de öğrencilerin çalışmaya katılabilmesi için onay formunu doldurmaları istenmiştir. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına uygun gerçekleştirilmiş ve araştırmada katılımcıların isimleri kullanılmamıştır. Katılımcı isimleri gerektiğinde ise bu isimler kodlanarak çalışmada yer almıştır. Görüşler, gönüllük esasına göre ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmış ve bilgisayar ortamına yazılı olarak aktarıldıktan sonra değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler, nesnel bir yaklaşımla analiz edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 259). Ulaşılan analiz sonuçları tablolara dönüştürülmüştür. Araştırmadaki tabloların oluşturulmasında (IMB) SPSS Statistics 25’ten yararlanılmıştır.

Elde edilen verilerin gösteriminde öğretmenler “TÖx”, öğrenciler “Öx(y)” şeklinde kodlanmıştır. “TÖ” kısaltması Türkçe öğretmenini, “x” kısmı ise görüşme yapılan öğretmenin kaçınıcı kişi olduğunu, sayı ile belirtmektedir. “Ö” kısaltması öğrencileri tanımlarken “x” kısmında öğrencinin görüşülen kaçınıcı kişi olduğunun yer aldığı sayı, “y” kısmında ise öğrencinin sınıf düzeyi gösterilmektedir. Çalışmada bulgular öğretmenler için ayrı, öğrenciler için ayrı olarak gruplandırılmıştır. Ayrıca öğrencilerin bulgularında sınıf düzeyine göre bir ayrıma gidilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yer alan katılımcıların isimleri, çalışmada gizli tutulmuştur. Görüşler, gönüllük esasına göre ses kayıt cihazı ile

Uzaktan Eğitim Türkçe Derslerinde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

kayıt altına alınmış ve bilgisayar ortamına yazılı olarak aktarıldıktan sonra değerlendirilmiştir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin, uzman görüşü alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formuna içten cevap verdikleri varsayılmıştır. Araştırma sürecinde elde edilen veriler manipüle edilmemiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler, nesnel bir yaklaşımla analiz edilmiştir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu
Karar tarihi= 05.02.2022
Belge sayı numarası= E-35853172-300-00002018059

Bulgular

Bu bölümde “Millî Eğitim Bakanlığı ortaokullarında uzaktan eğitim sürecinde işlenen Türkçe derslerinde uygulanan etkinliklerde, kinestetik öğrenme stiline dayalı etkinlikler” temel problem cümlesine cevap aramak için oluşturulan iki alt problemin bulgularına yer verilmiştir.

Türkçe Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Türkçe Öğretiminde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Görüşleri

Tablo 3’te birinci alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki birinci soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 3.

Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

Uzaktan eğitim sürecinde, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline dayalı etkinlikler gerçekleştirdiniz mi?

	Sıklık	Yüzde
Geçerli		
Hayır, gerçekleştirmedim.	14	100,0
Toplam	14	100,0

Tablo 3 incelendiğinde, görüşme formundaki birinci soruya, 14 öğretmenin “Hayır, gerçekleştirmedim.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin bazılarının birinci soruya verdikleri yanıtların detaylarına aşağıda yer verilmiştir:

TÖ1: “Çok zordu. Teknolojik eksiklik, maddi sıkıntılar vardı. Uzaktan eğitim yerine on saat yüz yüze dersi tercih ederim. Dersten kopuk öğrenci, dönüt yok.”

TÖ2: “Canlandırma yapılmadı, 1/3 katılım vardı. Dersler bilgiye yönelik oldu.”

TÖ4: “İnteraktif etkinlikler üzerine yürütüldü. Derste bile sınırlı yaptırılıyor, uzaktan eğitimde hiç kullanılmadı.”

TÖ7: “Drama, hareket vs. mümkün olmadı. Kitaplar, soru cevap, ödev şeklinde oldu. Hepsine söz hakkı vermek zordu. Katılım en fazla %80 idi.”

TÖ8: “Çok sıkıntı yaşadık. Derse giren öğrenci sayısı azdı, kopmalar yaşandı. Kinestetiği bırakın, Türkçe dersi konuları düzgün işlenemedi.”

Bazı öğretmenlerin kinestetik öğrenme stiline uygun etkinlik düzenlenmesinden önce ilgilenmeleri gereken başka durumların olduğu görülmektedir. Ses ve görüntü problemlerinin iletişim kopukluklarına neden olduğu öğretmenlerin yanıtlarından anlaşılmaktadır.

TÖ12: “Ekran bağımlılığı oluştu. Ortam katılım iyiydi uzaktan daha çok soru çözdük. Kinestetikler için etkinlikler çok zor, olmadı.”

TÖ13: “Katılım vardı. Yüz yüzeden daha başarılı olan öğrenciler de vardı. Başarılı geçti zorlanmadım.”

TÖ13’ün uzaktan eğitimde herhangi bir sorunla karşılaşmadığı ve verimli bir dönem geçirdiği ancak uzaktan eğitimle ilgili belirgin bir etkinlik olup olmadığını belirtmediği görülmektedir. TÖ13’ün ikinci soruya verdiği yanıtı bakıldığında ise uzaktan eğitim sürecinde kinestetik öğrenme stiline uygun etkinlik yaptırmadığı anlaşılmaktadır. TÖ12’nin yanıtından ise derse katılımın iyi olduğu ancak kinestetik öğrenme stiline uygun etkinliklerin yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4’te birinci alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki ikinci soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 4.

Öğretmenlerin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

Tekrar uzaktan eğitime geçilse kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için hangi uygulamaları yaparsınız?

		Sıklık	Yüzde
Geçerli	Kinestetik öğrenciler için uygun olabilecek etkinlikler yaparım.	9	64,3
	Uzaktan eğitimde kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için uygulama yaptırmam.	5	35,7
	Toplam	14	100,0

Tablo 4 incelendiğinde, görüşme formundaki ikinci soruya 9 öğretmenin “Kinestetik öğrenciler için uygun olabilecek etkinlikler yaparım. ”, 5 öğretmenin “Uzaktan eğitimde kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için uygulama yaptırmam.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin %35,7’lik kısmının etkinlikleri yaptırmayacağını belirttiği yanıtlarının detayı aşağıda gösterilmiştir:

TÖ5: “Kinestetiki geçelim, uzaktan eğitimin kendisi kesinlikle olmaz. Ders yüz yüze işlenir.”

TÖ6: “Kamerada gülerler, aile kaygısı olur, yaptırmam. Ailesi izler, ders işlenmiyor mu diye düşünür.”

TÖ8: “Yüz yüze eğitimin yerini tutmaz. Anında görüntü paylaşımı olursa çok zor hareket her biri için. Sabote edecek öğrenci var, kamera açmayacak öğrenci var.”

TÖ12: “Uzaktan drama gibi öğrencinin hareketli olacağı etkinlikler çok zor olur.”

TÖ14: “Zor uygulatamazdık, normal dersi bile yapamadık.”

Öğretmenlerin %35,7’lik kısmının yanıtlarına bakıldığında tekrar gerçekleşecek herhangi bir uzaktan eğitim döneminde kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliğin gerekli donanım ve ortam sağlansa bile uygulanamayacağı anlaşılmaktadır. TÖ8, bunun bir nedeni olarak aileyi görmektedir ve öğretmen, öğrencilerin bu etkinlikler sırasında gülmeleri durumunda ailelerinin öğretmene karşı bakışında olumsuz bir etki oluşturacağı görüşüne sahiptir.

Diğer öğretmenlerin ise ortam sağlandığında bu etkinlikleri uzaktan da yaptırabileceği aşağıda verilen yanıtlarda görülmektedir:

TÖ2: “Orada kinestetikler için zor ama hazırlık yapılırsa belki olabilir.”

TÖ4: “Her şey mükemmel olsa yapılabilir. Okul bölgesinden dolayı öğrenci düzenli katılmadı. Süre doldurmaya dönüşmüştü, faydasına inanmadık. Bugün anlattığım ertesi gün öğrencide yoktu. Dönüt alınmadı. Yine aynı durum yaşanır. İnternet alt yapısı yok evlerde, imkân kısıtlı.”

TÖ9: “Kullandırdım hareketli etkinlik. Hem zevkli hem bilgileri kalıcı oluyor. Derste kullandıklarıma benzer etkinlikler yaptırırdım.”

TÖ10: “Ortam sağlanırsa görüntüden kinestetik etkinlikler, drama, hareket yaptırılabilirdi.”

TÖ11: “Aile içi iletişim için yapılıyor bizde. Orada da oyunlar etkinlikler var bu uzaktan eğitimde Türkçe dersinde kullanılabilir.”

TÖ13: “Whatsapp gruplarında konu paylaşımı yapmak zorunda kaldık. İmkân sağlanırsa belki olur.”

Uzaktan Eğitim Türkçe Derslerinde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Türkçe Öğretiminde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Görüşleri

Tablo 5'te ikinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki birinci soru ve beşinci sınıf öğrencilerinin bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 5.

5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

<i>Uzaktan eğitim sürecinde, hareket etmeye, dokunmaya dayalı bir Türkçe dersi gerçekleşti mi?</i>		Sıklık	Yüzde
Geçerli	Hayır, gerçekleşmedi.	11	84,6
	Evet, gerçekleşti.	1	7,7
	Hatırlamıyorum.	1	7,7
	Toplam	13	100,0

Tablo 5 incelendiğinde, görüşme formundaki birinci soruya; 11 öğrencinin “Hayır, gerçekleşmedi.”, 1 öğrencinin “Evet, gerçekleşti.”, 1 öğrencinin “Hatırlamıyorum.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtların detayına aşağıda yer verilmiştir:

Ö1(5): “Yok, çok da verimli geçmedi.”

Ö2(5): “Yok, yapılmadı. Şey biraz zor geçti, anlayamadım. Böyle elektriklerimiz gidiyordu sürekli bizim. O yüzden dersleri fazla dinleyemiyordum.”

Ö5(5): “Soru cevap şeklinde yaptık, güzel geçmedi o yüzden.”

Ö8(5): “Ekranda görmedik hareket. Biz kitap açtık, soru cevap yaptık. Fazla anlayamadık.”

Ö9(5): “Uzaktan eğitimde harekete dayalı hiçbir etkinlik yapamadık. Ki beden derslerini bile işlemiyorduk biz. Nasıl desem sadece oturup dinliyorduk. Bu kötü bir şeydi ve biz gerçekten o zamana göre notlarım galiba bu yüzden çok kötü geliyordu. Ama şu an daha iyiyim mesela.”

Ö13(5): “Hayır, yapamadık hareket. Türkçe çok zor geçti neredeyse hiçbir şey anlayamadık.”

Ö12(5): “Uzaktan eğitim... Hareket içeren şeyler yaptık ama bunlar çok kısıtlı şeylerdi. Ekranı koyuyoruz. Karşısında hareketleri biz kendimiz yapıyorduk da.”

Öğrencilerin büyük bir kısmının birinci soruya verdiği yanıtlara bakıldığında uzaktan eğitimde Türkçe derslerinde harekete dayalı bir etkinlik yapılmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin uzaktan eğitim döneminde derslerin sözel iletişime dayalı olarak geçtiğini ve bazı donanımsal problemler yaşadıklarını belirttiği görülmektedir. Ö12(5)'nin verdiği yanıtta bakıldığında ise uzaktan eğitimde kısıtlı da olsa bu etkinliklerin yapıldığı görülmektedir.

Tablo 6'da ikinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki ikinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 6.

5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe dersleri sence nasıl olmalıydı? (Hareket içeren etkinlikler yapılabilir miydi?)

		Sıklık	Yüzde
Geçerli	Hareketli etkinlikler yapılabilirdi, isterdim.	11	84,6
	Hareketli etkinlikler yapılamazdı.	1	7,7
	Belki yapılabilirdi hareket ama çok zor olurdu.	1	7,7
	Toplam	13	100,0

Tablo 6 incelendiğinde, görüşme formundaki ikinci soruya; 11 öğrencinin “Hareketli etkinlikler yapılabilirdi, isterdim.”, 1 öğrencinin “Hareketli etkinlikler yapılamazdı.”, 1 öğrencinin “Belki yapılabilirdi hareket ama çok zor olurdu.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtların detayına aşağıda yer verilmiştir:

Ö1(5): “Daha güzel olsun, eğlenceli olsun isterim. Güzel olurdu, eğlenceli olurdu.”

Ö5(5): “Daha çok anlatılmasını istedim, böyle beden dilini kullanarak. Aslında kullanılabilir. Evet, benim için sevdiğim bir şekilde olur o zaman.”

Ö6(5): “Evet, istedim. İmm çünkü beden dili daha şey imm uzaktan eğitim olsa bile yapmamız gerekir, daha iyi anlarız.”

Ö9(5): “Uzaktan eğitime böyle için mesela nasıl anlatsam şimdi. Burada yine okuma yapıyorduk da ses falan gelmiyordu mesela. Onun gibi şeylerin yapılmasını yine canlandırmaların yapılmasını çok istedim gerçekten. Evet, yapılırdı.”

Ö10(5): “Daha sıkı ve daha canlı işlenmeli, sadece ekran başındaymış gibi değil de aslında birlikteymişiz gibi. Evet, mümkün olur. Yani öğrencilere mesela belli metinler verilir, o metinleri okutarak yapılabilir biraz.”

Ö12(5): “Hiç olmasa daha iyi. Olduğu zamanlarda öğretmenlerin güzel etkinliklerle anlatması lazım bence. Eğlenceli ders anlatmaları lazım ki yoksa öğrenciler dikkate almaz. Yapılabilir, yaptığımız da oldu.”

Öğrencilerin %84,6’lık kısmının yanıtlarına bakıldığında öğrencilerin uzaktan eğitimde hareketli etkinlikler yapılabileceği düşüncesine sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin hareketli etkinlik yapılmasına istekli olduğu da yukarıdaki yanıtlardan anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %15,4’ünün yanıtları ise aşağıda gösterilmiştir:

Ö4(5): “Bedende hareketleri kamerada yaptık. Türkçede yapılamaz beden dersi gibi ama drama yapılabilir.”

Ö13(5): “Daha güzel bir program hazırlanmalı. Belki yapılabilirdi hareket ama çok zor olurdu.”

Ö4(5)’ün yanıtına bakıldığında uzaktan eğitimde Türkçe derslerinde harekete yönelik sadece dramanın yapılabileceği anlaşılmaktadır. Ö4(5), beden derslerini ise uzaktan yapabildiklerini belirtmektedir.

Tablo 7’de ikinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki birinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 7.

6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

<i>Uzaktan eğitim sürecinde, hareket etmeye, dokunmaya dayalı bir Türkçe dersi gerçekleşti mi?</i>		Sıklık	Yüzde
Geçerli	Hayır, gerçekleşmedi.	12	92,3
	Evet, gerçekleşti.	1	7,7
	Toplam	13	100,0

Tablo 7 incelendiğinde, görüşme formundaki birinci soruya 12 öğrencinin “Hayır, gerçekleşmedi.”, 1 öğrencinin “Evet, gerçekleşti.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö14(6): “Hocam, yapamadık çünkü mesela bazı kişilerin görüntüleri olmuyor. İnternet falan olmuyor hocam, az kişi katılıyordu derslere. Yani uzaktan eğitim çok iyi bir şey değildi.”

Ö19(6): “Uzaktan eğitim çok zorlayıcı, verimsiz geçti hareket olmadı.”

Ö20(6): “Maalesef gerçekleşmedi. Sadece kitaptan herkesin önünde açık olan bir kitap tabii ki de ortak kitaplarımız onlardan işleyebildik. Arada bir de yazı yazdık. Yani zaten canlı derslerde hiç yapamıyorduk. İki sonuçta birbirimizle yapmıyorduk, bir de bağlantımız kopuyordu, internet sıkıntısı oluyordu. Bunun için canlı derslerde hiç yapamamıştık.”

Ö24(6): “Harekete dayalı yapamadık, yazamadık bile. Hoca gruptan tekrar attı, yazamayanlar yazsın diye.”

Ö25(6): “Uzaktan eğitim verimsiz, derslerde odaklanmakta zorlandım. Kitapta hareketli etkinlikler vardı ama uzaktan pek tat alamadık.”

Uzaktan Eğitim Türkçe Derslerinde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

Ö23(6): “Yani pek güzel değildi çünkü zaten böyle internet kesintileri oluyordu, bağlantı sıkıntıları oluyordu. O yüzden pek güzel değildi yani böyle hem hocamızın bazen sesi gidiyordu. O yüzden duymakta zorlanıyorduk bazı şeyleri yazamıyorduk.”

Ö26(6): “İki kitaptan işliyorduk zaten metin birazcık sıkıcıydı. Anlayamıyorduk pek ondan.”

Ö22(6): “Yine kitaptaki etkinlikleri yaptık ve Milli Eğitim Bakanlığındaki soruları yaptık, konuları... Güzel geçti.”

Öğrencilerin büyük bir kısmının birinci soruya verdiği yanıtlara bakıldığında Türkçe derslerinde uzaktan eğitim döneminde harekete dayalı etkinlik yapılmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin birçoğunun uzaktan eğitimde zorlandığı, sıkıldığı ve bazı donanım problemleri yaşadıkları görülmektedir. Ö22(6)'nin yanıtından hareketle bu öğrenci için uzaktan eğitimin güzel geçtiği anlaşılmaktadır.

Tablo 8'de ikinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki ikinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 8.

6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe dersleri sence nasıl olmalıydı? (Hareket içeren etkinlikler yapılabilir miydi?)

	Sıklık	Yüzde
Geçerli		
Hareketli etkinlikler yapılabilirdi, isterdim.	11	84,6
Hareketli etkinlikler yapılamazdı.	2	15,4
Toplam	13	100,0

Tablo 8 incelendiğinde, görüşme formundaki ikinci soruya 11 öğrencinin “Hareketli etkinlikler yapılabilirdi, isterdim.”, 2 öğrencinin “Hareketli etkinlikler yapılamazdı.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö15(6): “Hareketli etkinlikler yapılabilir. Oyunlar olabilir, ilgimi çekerdi. Hem öğrenmek hem eğlenince daha iyi, aklımızda kalır diye.”

Ö19(6): “Etkinlik açıp onları çözsük görsellerle daha verimli olurdu. Hareket drama da olurdu fazlasıyla eğlenceli olurdu.”

Ö23(6): “Ya zaten bunlar üzerinde çalışılıyor diye biliyorum hologramlı yapılar, hologramlı sistemler. Yani bu sayede daha çok böyle daha çok derse odaklanabiliriz. Yani mesela böyle karşımızda öğretmenimiz varmış gibi yapılabilir. Yani zaten küçük bir alet olduğundan dolayı büyük bir görüntü yansıtabiliyor o ekranda. O yüzden yani daha verimli olurdu yani öğretmenimizi görmek, konuşan arkadaşımızı mesela görmek... Bu sayede daha güzel olabilir yani aynı yanımızda onu duyuyormuşuz gibi.”

Ö25(6): “Daha eğlenceli etkinlikler olabilirdi. Daha çok ilgimi çekerdi drama vs. olabilirdi.”

Ö20(6): “Türkçe derslerinde daha böyle internet problemlerinin gitmesini isterdim. Yani böyle sıkıntıların azalmasını Zoom'un yeni güncellemelerle ya da Eba'nın daha verimli bir hale getirilmesini isterdim. Pek akla gelmez diye düşünüyorum yani pek hayal gücü güçlü olanlar var. Onlar için güzel olur ama böyle tam hayal gücü olmayan kişiler için birazcık kötü olabilir diye düşünüyorum. Çünkü onlar mesela öğretmenleri yanındaymış gibi hissedip de daha iyi anlayabilmesi için kişinin yanında olması gerekiyor. Bunun için de bence ekran olmaz. Bence yapılamaz.”

Öğrencilerin %84,6'lık kısmının ikinci soruya verdikleri yanıtlardan hareketle uzaktan eğitimde Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili ile ilişkilendirilebilecek etkinliklerin yapılabileceği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %15,4'ünün içinde yer alan Ö(20)'nin verdiği yanıtın hareketle uzaktan eğitimde Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili ile ilişkilendirilebilecek etkinliklerin yapılamayacağı anlaşılmaktadır.

Tablo 9'da ikinci alt probleme ilişkin yedinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki birinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 9.

7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

<i>Uzaktan eğitim sürecinde, hareket etmeye, dokunmaya dayalı bir Türkçe dersi gerçekleşti mi?</i>		Sıklık	Yüzde
Geçerli	Hayır, gerçekleşmedi.	12	100,0
	Toplam	12	100,0

Tablo 9 incelendiğinde, görüşme formundaki ikinci soruya 12 öğrencinin “Hayır, gerçekleşmedi.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö27(7): “Yine aynı şekilde öğretmen sunu açıyordu. Bir tahtası vardı, oradan bir şeyler yazıyordu.”

Ö28(7): “Soru cevap şeklinde.”

Ö30(7): “Uzaktan eğitimde çok harekete dayalı bir şey yapmadık. Görseller daha çok oldu.”

Ö34(7): “Uzaktan eğitimde bence Türkçe dersleri sıkıcı geçti. Çünkü yüz yüze de daha iyi oluyor. Öyle...”

Öğrencilerin birinci soruya verdikleri yanıtlara bakıldığında, uzaktan eğitimde Türkçe derslerinde harekete dayalı bir etkinlik yapılmadığı anlaşılmaktadır. Öğrenciler uzaktan eğitim döneminde derslerin soru cevap ya da görsel sunu ile geçtiğini belirtmektedir.

Ö29(7): “Uzaktan eğitim çok kötüydü. Evet, anlaşılmadı. Bazen hocanın interneti donuyordu. Sesimiz kesiliyordu.”

Ö31(7): “Yani ben çok iyi değerlendiremedim açıkçası.”

Yanıtlara bakıldığında öğrencilerin uzaktan eğitimin verimli geçmediğini dile getirdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 10’da ikinci alt probleme ilişkin yedinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki ikinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 10.

7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe dersleri sence nasıl olmalıydı? (Hareket içeren etkinlikler yapılabilir miydi?)

		Sıklık	Yüzde
Geçerli	Hareketli etkinlikler yapılabilirdi, isterdim.	9	75,0
	Hareketli etkinlikler yapılamazdı.	3	25,0
	Toplam	12	100,0

Tablo 10 incelendiğinde, görüşme formundaki ikinci soruya 9 öğrencinin “Hareketli etkinlikler yapılabilirdi, isterdim.”, 3 öğrencinin “Hareketli etkinlikler yapılamazdı.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö30(7): “Ses kapama diye bir şey olmasa daha güzel olur. Harekete dayalı olabilir. Ekranı büyütme ile yapılabilir. Çekerdi. Daha çok katılım olurdu.”

Ö31(7): “Yani böyle hocamız anlatırken yardımcı kaynaklar olsa iyi olabilirdi. Yapılsa yani mesela hocamız bir komut verir vs. İlgi çekici olurdu, evet. Yani hocamız söylerdi, biz de ona göre... Evet, uzaktan eğitim daha verimli olurdu ama yüz yüze derslerden daha iyi olmazdı.”

Ö32(7): “Mesela şey var hocam, okuldaki anlattıkları gibi hani tahtayı açıyorlar. Öğretmenler okulda olabilirdi. Zaten bazen öyle yapıyorlardı da genelde öyle değildi. Evet, öyle olabilirdi. Teknoloji o kadar gelişti ki olabilirdi yani. Çekerdi, evet.”

Ö34(7): “Yaptırılabilir bence yani. Mesela herkese bir figür verilir mesela böyle konuşmalar yapılabilirdi, eğlenceli olurdu.”

Ö35(7): “Bence yapılabilirdi aslında evet, ekrandan söz hakkı alınıp.”

Uzaktan Eğitim Türkçe Derslerinde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

Ö36(7): “Drama olabilirdi, ilgimi çekerdi.”

Öğrencilerin %75’lik kısmının yanıtlarına bakıldığında, uzaktan eğitimde hareketli etkinliklerin yapılabileceği ve böyle etkinliklerin yapılmasının isteneceği anlaşılmaktadır.

Ö33(7): “Yüz yüze sınıftaki gibi olsun isterdim. Bence hayır, kullanılamaz. Ortam uygun değil. Herkesin aynı anda nasıl yapacağını bilemeyebiliriz.”

Ö38(7): “Tekrar yapılırsa bence ııı bence yapılmasın, yüz yüze eğitim daha da güzel. Yani yapılınsın ama benim hoşuma gitmez. Ben daha çok konuşmayı seviyorum.”

Öğrencilerin %25,0’inin ikinci soruya verdiği yanıtlardan hareketle uzaktan eğitimde harekete dayalı bir etkinlik yapılamayacağı anlaşılmaktadır. Ö38(7)’in ise bu etkinlik hoşuna gitmeyeceği için yapılmasını istemediğini belirttiği görülmektedir.

Tablo 11’de ikinci alt probleme ilişkin sekizinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki birinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 11.

8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

Uzaktan eğitim sürecinde, hareket etmeye, dokunmaya dayalı bir Türkçe dersi gerçekleşti mi?		Sıklık	Yüzde
Geçerli	Hayır, gerçekleşmedi.	12	100,0
	Toplam	12	100,0

Tablo 11 incelendiğinde, görüşme formundaki birinci soruya 12 öğrencinin “Hayır, gerçekleşmedi.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö39(8): “İyiymi hocam. Anlaşıldı, yani daha iletişim iyiydi öyle kötü bir şey olmadı. Yok, hocam çok fazla yapılmadı.”

Ö40(8): “Ya bence yapılamadı. Çünkü şey değil sadece. Burada öğrencilerin katılımı çok şey sıkıntı. Çünkü bazıları mesela kamera açmıyor, mikrofon açmıyor, bir şey yapmıyor. En azından burada hocanın yüzüne gelerek bir şeyler diyebiliyorsun ama orada yani çok şey yapmayanlar da var ama katılanlar olduğunda çok güzel oluyor ben onu söyleyeyim yani.”

Ö41(8): “Hayır. Uzaktan eğitimde hiç ders verimli geçmedi.”

Ö44(8): “Bence hiç yapamadık yani güzel de değildi.”

Ö47(8): “Harekete dayalı bir şey mümkün olmadı. Çünkü uzaktan olduğumuz için ve bilgisayarlardan, telefon, tabletlerden yaptık dersi. Yani genellikle konuşmaya dayalı dersler geçti... Uzaktan eğitim şu yönden verimliydi: İnsanlar kendini birazcık daha rahat hissetti. Yani okulda öğretmen baskısı yiyebiliyordunuz açık bir şekilde. Öğretmen size soru sorduğu zaman acaba bunu mu cevap vereceğim yoksa başka bir şey mi vereceğim diye ııı zorlanabiliyordunuz ama evde olduğumuz zaman kolaylıkla cevap verilebiliyordunuz.”

Öğrencilerin birinci soruya verdiği yanıtlara bakıldığında, Türkçe derslerinde uzaktan eğitim döneminde harekete dayalı etkinlik yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Ö42(8): “Kötü geçti. Derslerim bayağı bir düştü. Uzaktan eğitime fazla giremiyordum.”

Ö43(8): “ııı uzaktan eğitimde çok zorlandım hani hiç anlayamadım.”

Ö45(8): “Hayır, ben derslere girmiyordum. Çok sıkıcıydı çünkü.”

Ö49(8): “Türkçe çok kötüydü hatta en kötü dersimiz Türkçeydi. Ya sadece şöyleydi: ııı işlediğimiz ders kitabı veya diğer kaynakları ııı ekrana yansıtıyorlardı, ekrandan yansıttığımız konuları yapıyorduk, ders bitiyordu bu kadar. Yoktu.”

Ö50(8): “Uzaktan eğitimde bir şey anlayamadım. Derse katılan biriydim ama burada katılamadım.”

Öğrencilerin bir kısmının birinci soruya verdiği yanıtlardan hareketle öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik olumsuz eleştirileri olduğu anlaşılmaktadır.

Ö48(8): “Uzaktan eğitimde güzel geçti. Orada şey ııı dershaneye giderken yapmıştık. Şeydi imm fiilimsilere başlamıştık o zaman. Ekleri böyle yazmıştık, kapılara falan yazmıştık. Aklımda kalmıştı.”

Ö48(8)'in 8. sınıflar içerisinde uzaktan eğitimin güzel geçtiğini söyleyen tek öğrenci olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 12’de ikinci alt probleme ilişkin sekizinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki ikinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 12.

8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe dersleri sence nasıl olmalıydı? (Hareket içeren etkinlikler yapılabilir miydi?)

		Sıklık	Yüzde
Geçerli	Hareketli etkinlikler yapılabilirdi, isterdim.	9	75,0
	Hareketli etkinlikler yapılamazdı.	3	25,0
	Toplam	12	100,0

Tablo 12 incelendiğinde, görüşme formundaki ikinci soruya 9 öğrencinin “Hareketli etkinlikler yapılabilirdi, isterdim.”, 3 öğrencinin “Hareketli etkinlikler yapılamazdı.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö40(8): “Harekete dayalı tabii ki yapılabilir ama öğrencilerin katılımı gerek. Öğrenciler neredeyse hiç katılmıyor yani. ... Gayet güzel yapılabilir bence hatta buradakinden de güzel olabilir. Mesela ne bileyim ben mesela ona uygun bir kıyafetim vardır onu giyip katılabilirim mesela.”

Ö45(8): “Daha fazla etkinlik yapsak hani sürekli okumak yerine etkinlik olsa biraz. Hani dediğiniz gibi hareketli olsa evet.”

Ö46(8): “Daha çok evde yapılabilecek etkinlikler olabilirdi. Hocamız konulara dayalı daha yavaş ilerleyseydi. Hareket içeren etkinlikler yapılabilir aslında kardeşimin beden eğitiminde kas çalışma, hareket yaptılar. Türkçe dersine uyarlanabilir. Daha çok ilgimi çekerti.”

Ö49(8): “Ya bence uzaktan eğitim tekrar yapılırsa çok güzel olabilirdi. ııı çünkü şu an uzaktan eğitim için bence daha çok önem verilmeli. Çünkü şöyle: Okulda çalışırken bazı olaylar olduğu zaman böyle çok aksayabiliyor derslerimiz. Uzaktan eğitimde ııı bazı derslerde şöyleydi: Bazı hocalarımız çok güzel anlatıyordu. Dediğim gibi onu, tiyatro tarzında da yansıtıyordu bizlere. Bence uzaktan eğitimde daha güzel olabilirdi... Evet, kesinlikle.”

Öğrencilerin %75’lik kısmının ikinci soruya verdiği yanıtlardan hareketle uzaktan eğitimde Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili ile ilişkilendirilebilecek etkinliklerin yapılabileceği anlaşılmaktadır.

Ö41(8): “Tekrarlar yine önce internet bağlantısında sorunlar olduğu için hocalar onlarla uğraşmaktan ders kesiliyor. Yapılamaz bence. Bir kere herkes şey etkinliklere katılmak istemiyor. Gönüllük düşük olunca da hoca iptal ediyor.”

Ö50(8): “Drama hareket yaptırılmazdı. Sınıfta da yaptırılmadığı için.”

Ö41(8) ve Ö50(8)'nin verdiği yanıtlardan hareketle uzaktan eğitimde Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili ile ilişkilendirilebilecek etkinliklerin yapılamayacağı anlaşılmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Tüm dünyada yayılan Covid-19 salgını sonucunda Türkiye’de eğitim, iki buçuk döneme yakın uzaktan eğitim şeklinde sürdürülmüştür. Öğretmenlerin yanıtlarından hareketle bu süreçte birçok problemin ortaya çıktığı görülmektedir. Ortaya çıkan en önemli problemlerden biri kinestetik öğrenme stili baskın öğrencilerin bu süreçten olumsuz etkilenmiş olmalarıdır. Çünkü öğretmenlerin yanıtından hareketle uzaktan eğitim sürecinde kinestetik öğrenme stili baskın öğrencilerin göz ardı edildiği

Uzaktan Eğitim Türkçe Derslerinde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

anlaşılabilmektedir. Orhan (2021) tarafından yapılan çalışmada, uzaktan eğitimdeki Türkçe dersinde, derslere aktif katılımın gerçekleşmediği, buna bağlı olarak da ilgi ve dikkatin kaybedildiğine yönelik sonucu, bu çalışmanın, kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin çok sınırlı kalması, dolayısıyla öğrencilerin aktif konumda olmaması sonucu ile benzerlik taşımaktadır. Oysa uzaktan eğitimin temel koşulu öğrencilerin bu süreçte aktif konuma getirilmesidir (Moore ve Kearsley, 1996, s. 133, akt. Miller ve King, 2003, s. 291).

Oldukça uzun bir dönemde, kinestetik öğrenme stiline sahip bir öğrencinin sabit bir şekilde ekrana odaklanması zor olduğundan, bu öğrencilerin Türkçe dersinde iyi bir öğrenme süreci geçirmesi beklenememektedir. Öğrencinin yalnızca kinestetik öğrenme stili baskınsa ekrana odaklanması ve iyi bir öğrenme süreci geçirmesi, daha da zorlaşacaktır. Çünkü tek bir stili baskın olan öğrenciler, yalnızca kendi öğrenme stiline uygun olan süreçlerde başarılı bir öğrenme süreci gerçekleştirebilirler. Öğrencinin kendi stili dışına çıkılan bir öğretim sürecinde, öğrenci kendisine sunulanları, kendi stiline göre çevirmeye çalışacaktır. Çünkü "Grinder'a göre kinestetik öğrencinin dışarıdan gelen ses ve görüntüleri algılamak için bunları harekete dönüştürmeleri gerekmektedir" (Grinder, 1989; akt. Boydak, 2001, s. 51). Bu çevirim sırasında, öğretmenin işlemeye devam ettiği yeni konuların öğrenci tarafından anlaşılabilmesi (öğrenci eski konuya odaklanacağı için) ve dolayısıyla öğrencinin ders veriminin düşmesi söz konusu olabilmektedir. Ayrıca bu durumun, yalnızca kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencileri etkilemediği, diğer öğrenme stiline sahip öğrencileri de etkilediği, öğrencilerin görüşlerine bakıldığında anlaşılmaktadır. Öğrencilerin birçoğunun uzaktan eğitim sürecinden verim alamadıkları görülmüştür. Öğretmenlerin 12'sinin uzaktan eğitim Türkçe derslerinde verimsiz bir süreç geçirdikleri, bu nedenle harekete yönelik bir etkinlik yaptırmadıkları, geri kalan iki öğretmenin ise verimli bir süreç geçirdiği ancak onların da bu süreçte harekete yönelik bir etkinlik yaptırmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç ile öğrenci görüşmelerinden elde edilen "uzaktan eğitimde Türkçe derslerinin verimsiz geçmesi" ve "bu dönemde harekete yönelik etkinliğin yapılmadığı" sonucu birbirini desteklemektedir. Ayrıca bu sonucu, Karacaoğlu ve diğerleri, (2021) tarafından yapılan çalışmadaki, uzaktan eğitim derslerinin yüz yüze eğitimle gerçekleşen Türkçe dersleri kadar verimli olmadığına yönelik ulaşılan sonuç, destekler niteliktedir.

Ayrıca bazı öğretmenlerin özellikle kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için yüz yüze eğitimi tercih etmelerine yönelik görüşleri, Karacaoğlu ve diğerleri, (2021) tarafından yapılan çalışmanın, Türkçe öğretmenlerinin beceriye dayalı Türkçe dersinin uzaktan eğitimle gerçekleştiremeyeceğini düşündükleri ve acil olarak yüz yüze eğitime geçilmesi gerektiği sonucu ile benzerlik taşımaktadır.

TÖ4'ün birinci soruya verdiği yanıtı bakıldığında, yüz yüze eğitimde de kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin sınırlı yapıldığı ve kinestetik öğrenme stiline baskın olduğu öğrencilerin kısmen ihmal edildiği görülmektedir. Yüz yüze süreçlerde bile olan bu olumsuzluğun uzaktan eğitimde sürmesi, öğretmenler için beklenen bir durum olmuştur.

Bazı öğretmenlerin kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin uygulanması öncesinde, başka temel problemler olduğunu vurguladığı görülmüştür. Çetin (2022) tarafından yapılan çalışmada ulaşılan uzaktan eğitimde en temel problemlerin teknik sorunlar ile teknolojinin donanım boyutuna yönelik eksikliklerin olması sonucu, bunu destekler niteliktedir. Ayrıca Güler (2024) tarafından yapılan çalışmada da ulaşılan uzaktan eğitimde donanım eksikliklerinin dersleri olumsuz yönde etkilediğine yönelik sonuç, benzerlik göstermektedir. Ses ve görüntü problemleri beraberinde iletişim kopukluklarına neden olmuştur. Elbette donanımsal problemlerin en başta çözülmesi şarttır. Aksi bir durumda bir ders işlenmesi beklenemez. Ancak bu sorunlar aşıldıktan sonra kinestetik öğrenme stiline ihmal edilmemesi gerekmektedir. Nasıl ki uzaktan eğitimde (elbette yüz yüze eğitimde de) ses ve görüntü olmadan iletişim gerçekleşmiyor, öğretmen ve öğrenci birbirleriyle etkileşim kuramıyorsa kinestetik öğrenme stili ile ilişkisiz etkinliklerde de kinestetik öğrenme stili baskın bir öğrenci, öğretmen ve öğretimle etkileşim kuramamaktadır.

Öğretmenlerin %64,3'ünün tekrar uzaktan eğitime geçilirse donanım problemleri çözüldüğünde kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için gerekli etkinlikleri yaptırabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Olası bir uzaktan eğitim döneminde bazı öğretmenlerin ortam sağlandığında kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikler yapmaya istekli olması, bu noktada önem taşımaktadır.

Öğrencilerin çoğunun uzaktan eğitim sürecinde verim alamadıkları hatta derslerin sıkıcı geçtiğini düşünen bazı öğrencilerin derslere katılmadıkları, öğrenci yanıtlarından anlaşılmaktadır. Güler (2024) tarafından yapılan çalışmada ulaşılan uzaktan eğitim sürecinde ders katılımının düşük olması sonucu ile bu çalışmadaki öğrencilerin bazılarının uzaktan eğitimde derslere katılmaması yönündeki sonuç, benzerlik taşımaktadır. Ayrıca Tufan (2022) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin yüz yüze eğitim sürecini tercih edip bu süreci daha yararlı bulduklarına yönelik ulaşılan sonuç ile bu çalışmadaki öğrencilerin çoğunun derslere katılma isteğinin olmaması ve öğretmenlerin bazılarının da öğrencilerin bu görüşlerini destekler nitelikteki yanıtları birbiriyle örtüşmektedir.

Öğrencilerin derse katılmama nedenleri arasında, donanım eksikliğinden kaynaklanan problemler ve özellikle harekete dayalı olarak öğrenen öğrenciler için yalnızca ekrana dayalı bir süreç işlenmiş olmasından kaynaklanan problemler olduğu görülmektedir. Öğrencilerin görüşlerine bakıldığında, görsel ve işitsel öğrenmesi baskın olan öğrencilerin de harekete yönelik etkinlikleri istedikleri görülmüştür. Öğrenciler bu sayede derslerin daha canlı ve eğlenceli geçeceğini belirtmişlerdir. Beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinin %84,6'sının, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin %75'inin, uzaktan eğitim sürecinde Türkçe derslerinde hareket içeren etkinliklerin yapılabileceğini düşünmeleri "öğrencilerin gelişimsel özelliklerinin öğretime etkisini" akıllara getirmektedir. Çünkü bu yüzdelerin içerisinde sadece kinestetik öğrenme stili baskın olan öğrenciler değil, görsel ve işitsel öğrenme stili baskın olan öğrenciler de bulunmaktadır. Ancak açıklanan yüzdelerde (yukarıda ifade edilen) sınıf düzeyleri arasında yüksek bir farkın olmaması, farklı öğrenme stillerine ve farklı yaş gruplarına sahip bireylerin bireysel tercihi ve ilgisinin öne çıktığını göstermektedir.

Beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinin %84,6'sının, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin %75'inin uzaktan eğitim sürecinde Türkçe derslerinde hareket içeren etkinliklerin gerekli donanım sağlandığında yapılabileceğini düşündüğü tespit edilmiştir. Bu sonuç ile araştırmanın diğer bir parçası olan Türkçe öğretmeni görüşmelerinde öğretmenlerin %64,3'ünün tekrar yapılabilecek bir uzaktan eğitimde donanım sağlanırsa harekete yönelik etkinlikleri yaptırabilecekleri sonucu, birbiri ile örtüşmektedir. Tüm sınıf düzeylerinde öğrencilerin yüksek yüzdeli ortak bir görüşle uzaktan eğitim sürecinde, Türkçe derslerinde hareket içeren etkinliklerin gerekli donanım sağlandığında yapılabileceğini belirtmeleri, önem taşımaktadır.

Öğrencilerin gözünden bunun yapılabileceğini görmek öğrencilerin uzaktan eğitimde Türkçe derslerine, daha istekli katılacak olmaları açısından önemlidir. Olası bir uzaktan eğitimde, özellikle Türkçe derslerinde öğrencilerin ekran karşısında sürekli oturmaları ve çeşitli problemler nedeniyle derslere katılmayan ve katılmaya istekli olmayan öğrenciler için ekran karşısında hareketin, dikkat çekici olması ve katılımı artırması beklenmektedir.

Beşinci sınıf öğrencilerinin %84,6'sı, 6.sınıf öğrencilerinin %92,3'ü, 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin ise tamamı; uzaktan eğitim Türkçe derslerinde harekete dayalı bir etkinliğin yapılmadığını belirtmiştir. Buna göre ortaokul öğrencilerinin büyük bir kısmının uzaktan eğitim Türkçe derslerinde harekete dayalı bir etkinlikle karşılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile araştırmanın diğer bir parçası olan Türkçe öğretmeni görüşmelerinden elde edilen Türkçe derslerinde uzaktan eğitim sürecinde hareket etmekle ilişkili bir etkinliğin yapılmadığı sonucu birbiri ile tutarlılık göstermektedir. Fidan ve diğerleri, (2022) tarafından yapılan çalışmada uzaktan eğitimde en çok kullanılan materyalin web araçları ile Türkçe ders kitabı olması da bu sonuçla benzerlik göstermektedir.

Öneriler

Olası bir uzaktan eğitim sürecinde, öğretmen ve öğrencilerin donanım problemi kaygısı yaşamaması için Türkiye genelinde donanımın güçlendirilmesine ilişkin önlemlerin önceden alınması önem taşımaktadır.

Uzaktan eğitim sürecinde tüm öğrenme stillerine uygun olacak bir öğretim tasarımının yapılması önerilmektedir. Araştırmacıların bununla ilgili olarak örnek bir öğretim tasarımı geliştirme çalışması yapmalarının öğretmenlere yol gösterme açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Uzaktan Eğitim Türkçe Derslerinde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı= Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu
Karar tarihi= 05.02.2022
Belge sayı numarası= E-35853172-300-00002018059

Yazarların Katkı Oranı

1. yazarın katkı oranı %50, 2. yazarın katkı oranı %50'dir.

Çıkar Çatışması

Araştırmada çıkar çatışması teşkil edebilecek durum ya da ilişki bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Barbe, W. ve Swassing, R. (1995). Swassing-Barbe modality index. Erişim adresi: <http://people.umass.edu/pelliott/artsrats/artsrats/assets/The%20Instrument1.pdf>
- Bernard, R. M., Abrami, P. C., Borokhovski, E., Wade, C. A., Tamim, R. M., Surkes, M. A. ve Bethel, E. C. (2009). A meta-analysis of three types of interaction treatments in distance education. *Review of Educational Research*, 79, 1243–1289. <https://doi.org/10.3102/0034654309333844>
- Boydak, H. A. (2001). *Öğrenme stilleri*. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Chatpakkarattana, T. ve Khlaisang, J. (2012). The learner support system for distance education. *Creative Education*, 3, 47-51. <https://doi.org/10.4236/ce.2012.38B011>
- Çetin, G. (2022). *Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecindeki deneyimleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Fidan, M., Sariaslan, E. ve Yılmaz, A. (2022). Uzaktan öğretim süreçlerinde kullanılan Türkçe dersi materyallerine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 350-368. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1075617>
- Given, B. K. (1996). Learning styles: A synthesized model. *Journal of Accelerated Learning and Teaching*, 21, 11-44.
- Güler, O. B. (2024). *Uzaktan eğitime yönelik öğrenci ve öğretmen görüşleri üzerine bir meta-sentez çalışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Hiltz, S. R. (1997). Impacts of college-level courses via asynchronous learning networks: Some preliminary results. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 1(2), 1-19.
- Holmberg, B. (2005). *The evolution, principles and practices of distance education*. Amsterdam: BIS-Verlag der Carl von Ossietzky Universität Oldenburg.
- Karacabey, M. F. (2019). Nitel veri toplama teknikleri. S. Şen & İ. Yıldırım (Ed.), *Eğitimde araştırma yöntemleri* içinde (ss. 385-403). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karacaoğlu, M., Karakuş, N., Esendemir, N. ve Ucuzsatar, N. (2021). Uzaktan eğitim üzerine bir araştırma: “Türkçe öğretmenleriyle mülakatlar”. *International Journal of Language Academy*, 9(1), 124-144. <https://doi.org/10.29228/ijla.48641>
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mete, F. ve Yarı, M. (2020). MEB 2018 5. sınıf Türkçe Ders Kitabı'ndaki etkinliklerin kinestetik öğrenme stiline uygunluğunun incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 191-208. <https://doi.org/10.20427/turkiyat.687765>
- Miller, T. ve King, F. (2003). Distance education: Pedagogy and best practices in the new millennium. *International Journal of Leadership in Education*, 6(3), 283–297. <https://doi.org/10.1080/1360312032000118225>

- Millî Eğitim Bakanlığı (2024). *Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları ortak metni*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Orhan, B. (2021). *Uzaktan eğitimin öğrencilerin Türkçe derslerine yönelik akademik motivasyonlarına yansımaları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Riding, R. ve Rayner, S. (1998). *Cognitive styles and learning strategies-understanding style differences in learning and behavior*. Newyork: Routledge.
- Schunk, D. H. (2012). *Learning theories, an educational perspective*. Boston: Pearson Education Inc.
- Tufan, Y. E. (2022). *Ortaokul öğretmen ve öğrencilerinin uzaktan eğitimle işlenen Türkçe derslerine yönelik görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Xing, B. Y. (2023). A review of research on learning style. *Open Journal of Modern Linguistics*, 13, 263-275. <https://doi.org/10.4236/ojml.2023.132016>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Extended Abstract

Introduction

Distance education is one of the topics where the impact of technology in education is observed mostly. Distance education, which is created in line with different interests and needs, is divided into subheadings as synchronous, asynchronous, and blended learning. These subheadings can be used according to interest and need in the education process.

In cases where instant feedback is important and teacher-student and student-student interaction is desired, the synchronous distance education model is preferred by the educator. It is possible to create an environment similar to face-to-face education with the synchronous distance education system.

Asynchronous distance education is a system where individuals access education at different times. Students can access the educational content that the teacher has prepared in advance later. In this system, questions are not expected to be answered immediately. Feedback can be provided through different channels (various correspondence tools such as e-mail).

The most important feature that distinguishes distance education from face-to-face education is that each student attends classes created as a virtual classroom from their homes or different locations. In distance education, student characteristics must be taken into consideration for the multifaceted development of students. One of the most important elements affecting the learning process is learning styles. Learning styles are defined as the ways individuals use in the learning process. Each individual's learning style is different. The invariance of learning styles carries it to a more important point in the teaching process because this invariable structure of the style necessitates a learning process that is appropriate for the learning style in order for the teaching to achieve its purpose. The student is expected to benefit only from an education that is appropriate for his/her own learning style.

Students with a kinesthetic learning style learn through touch and movement. Therefore, the training to be organized for these students should be based on movement and touch because an education organized with only verbal communication or visuals will not appeal to the student if she / he has only a kinesthetic learning style. This situation will directly affect the student's success in the lesson since the student transforms "what is presented" to his / her own style in order to learn. While making this transformation, it is possible for him/her to be late in following other content in the lesson and as a result, his/ her course efficiency will decrease.

In distance education, it is possible to process a learning process suitable for students with visual and/or auditory learning styles by using multimedia elements (text, audio, etc.). A separate arrangement is needed for the learning process that will appeal to students with a kinesthetic learning style. With good planning, a teaching process suitable for the learning style of all students is expected to be seen in distance education, just as in face-to-face education.

Uzaktan Eğitim Türkçe Derslerinde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

In the distance education process implemented after the Covid-19 outbreak in Türkiye, it is important to determine whether any activities are carried out for students with a kinesthetic learning style in Turkish lessons and to raise awareness of students with a kinesthetic learning style in distance education. The purpose of this research is to examine the place and use of activities suitable for the kinesthetic learning style in Turkish language lessons carried out during the distance education process in the context of teacher and student opinions.

Method

The research was carried out using a case study design, one of the qualitative research methods. The case study design aimed to examine the opinions of Turkish language teachers and middle school students in detail.

In the research, interviews were conducted with a total of 50 middle school students, 13 fifth graders, 13 sixth graders, 12 seventh graders and 12 eighth graders studying in middle schools affiliated with the Ministry of National Education in Sivas province in the 2021-2022 academic year. The determination of the participants was carried out by the convenience (situation, convenient) sampling method. The data of the research was collected through semi-structured interview forms. In order to find answers to the sub-problems of “What are the opinions of Turkish language teachers on the use of kinesthetic learning style in Turkish language lessons conducted during the distance education process?” and “What are the opinions of middle school students on the use of kinesthetic learning style in Turkish language lessons conducted during the distance education process?”, the “Semi-Structured Interview Form for Teachers” and the “Semi-Structured Interview Form for Students”, which were created by obtaining the opinions of three field experts, were used to collect data.

Participation in the study was completely voluntary and the names of the participants were not used in the study. When the names of the participants were required, these names were coded and included in the study. It was assumed that the students and teachers gave sincere answers to the interview form. The opinions were recorded with a voice recorder on a voluntary basis and were evaluated after being transferred to the computer in written form.

The data obtained from the semi-structured interview form were analyzed with an objective approach. Content analysis technique was used in the analysis of the data. The analysis results obtained were converted into tables. SPSS Statistics 25 (IMB) was used in the creation of the tables in the study.

Result and Discussion

It was seen that many problems arise in distance education Turkish language lessons based on the responses of teachers. One of the most important problems that arise was that students with a dominant kinesthetic learning style were negatively affected by this process because, based on the responses of most teachers, it could be understood that students with a dominant kinesthetic learning style were ignored in the distance education process.

It was determined that 12 of the teachers had an inefficient process in distance education Turkish lessons and therefore did not have any movement-oriented activities, while the remaining two teachers had an efficient process but did not have any movement-oriented activities during this process. It was observed that some teachers emphasized that there were other basic problems before the implementation of activities for the kinesthetic learning style. Sound and image problems caused communication gaps.

It was concluded that 64.3% of the teachers would be able to carry out the necessary activities for students with a kinesthetic learning style if distance education were to be resumed and the hardware problems were resolved. It is important to note at this point that some teachers were willing to carry out activities for the kinesthetic learning style when the environment was provided during a possible distance education period.

It was understood from the student responses that most of the students were not productive in the distance education process and some students did not attend the classes because they thought the classes were boring. The reasons why students did not attend the classes were seen to be the

problems caused by the lack of equipment and the problems caused by the fact that a process based solely on the screen was carried out, especially for students learning on the basis of movement.

It was concluded that a large portion of middle school students did not encounter any movement-based activities in their distance education Turkish language lessons. This result was consistent with the result obtained from the interviews of Turkish language teachers, which is another part of the research, that no movement-related activity was carried out in the distance education process in Turkish lessons.

It was determined that 84.6% of fifth and sixth graders and 75% of seventh and eighth graders thought that activities involving movement in Turkish language lessons could be done in the distance education process if the necessary equipment was provided. It is important that students at all grade levels shared a common opinion with a high percentage stating that activities involving movement in Turkish lessons could be done in the distance education process if the necessary equipment was provided.

Seeing that this could be done through the eyes of students is important in terms of students being more willing to participate in Turkish language lessons in distance education. In a possible distance education, especially in Turkish language lessons, students are expected to sit in front of the screen all the time and for students who do not attend or are not willing to attend lessons due to various problems, it is expected that the movement in front of the screen will be noticeable and increase participation.